

NEWSWEEK ISTRAŽUJE S verom u novi početak: Zašto Srbi prelaze u Islam

Moji najbolji prijatelji su ekstremni navijači Crvene zvezde. Oni su bez rezerve prihvatili moju odluku. Rekli su: „Ako je to tvoja odluka i ako te to zadovoljava, onda je u redu!“ Jer ja i dalje ostajem onaj isti Nenad Ristić

Objavljeno: 19.02.2017. 06:00h

Foto: Srpski muslimani; Autor: Dado Đilas

Dvorište četiri i po veka stare Bajrakli džamije u centru Beograda, petkom u rano popodne uvek je puno vernika koji zakasne da zauzmu mesto za molitvu. Bosi ili u čarapama, stoje na uglačanom kamenu i usrdno se klanjaju kao i njihova braća u veri unutra. I tu, pred širokim drvenim vratima, i pod svodovima drevnog zdanja bude i starih ljudi, povijenih pod godinama i životom, i mladića; diplomata neke zalivske zemlje u odelu od engleskog štofa stane uz pohabanog penzionera; ponegde se vidi čarapa prosenjena na peti. Svi se ti ljudi skladno pokreću u molitvi, podižu ruke do lica, spuštaju se na kolena, klanjaju... S njima se moli vitak čovek, ni star ni mlad, ni nizak ni visok. Nalik je hiljadama sličnih Beograđana. Na ulici ne bi privukao posebnu pažnju. U džamiji, gde su svi ostali crnokosi i tamnije puti, njegova smeđa kosa je upadljiva.

Jednog petka prošlog juna on je na molitvu došao prvi put. Stojeći među ostalima, bez zastajanja, glasom koji je tek nešto malo podrhtavao od treme i svečanosti prilike, izgovorio je na arapskom: „Ešhedu en laa ilaaha illa-L-Laah, ve ešhedu enne Muhammede ‘abdhuu ve resuuluhuu.“

I tog momenta, kad je saopštio: „Sam Bog jeste Bog, priznajem i svedočim, a Muhamed mu je sluga poslani“, Nenad Ristić, do tada kršten u pravoslavnoj veri, prešao je u islam.

[Newsweek Srbija](#) @NewsweekRs

[8:24 PM - 17 Feb 2017](#)

U Srbiji niko ne zapisuje koliko je pravoslavnih hrišćana prešlo u Alahovu veru ili obrnuto. Ili bar ne žele da te brojke javno saopšte.

„Broj onih koji se meni obrate zbog toga, pretežno Srba, ne prelazi dvadesetak godišnje“, kaže za Njuzvik Srbija Muhamed Hamdi Jusufspahić, dodajući da je većinom reč o Beograđanima, ali da ih ima i iz unutrašnjosti.

Sve i kad se dodaju ostale dve zajednice muslimana kod nas, po broju konvertita u islam u odnosu na ukupan broj stanovnika Srbija se sa svojih sedam miliona žitelja nalazi

daleko iza zemalja kao što su Nemačka, Francuska i Velika Britanija.

Prema podacima iznetim u studiji koju je 2011. godine objavila multireligijska grupa „Sudbinska pitanja“, svake godine u Velikoj Britaniji (64 miliona stanovnika) u proseku oko 5.200 ljudi pređe u islam. U Nemačkoj (80 miliona) i Francuskoj (66 miliona) taj broj iznosi oko 4.000 godišnje (na nekim internet portalima navijačkog, odnosno propagandnog karaktera, ove brojke su neretko udesetostručene).

Konvertitstvo je staro koliko i konfesije, mada je, po prirodi stvari i u skladu s duhom vremena, kroz istoriju prevladavalo ono pod prinudom. S razvojem masovnih medija i promena vere postaje tema džet-set hronika. Pre pet decenija, tačnije 1964. godine, veliki publicitet dobio je svetski prvak u boksu Kasijus Klej kada je primio islam i promenio ime u Muhamed Ali. Britanski pop pevač Ket Stivens isto je uradio 1975. i od tada se zove Jusuf Islam. Rože Garodi, znameniti francuski pisac i filozof, teoretičar marksizma, preverio se 1982, a umro je, „u ahiret se preselio“, dve decenije kasnije kao Redža Garodi. Francuski fudbalski reprezentativac Frank Riberi, potomak francuskih kardinala, inače oženjen Alžirkom, u islam je prešao 2002. godine pod imenom Bilal Jusuf Muhamed.

I Srbija ima svog „selebri“ konvertita: Milan Bogdanović, pisac i književni kritičar, urednik Srpskog književnog glasnika, upravnik pozorišta u Novom Sadu i Beogradu, član Srpske akademije nauka - i otac potonjeg gradonačelnika Beograda Bogdana Bogdanovića - pre Drugog svetskog rata primio je islam i dobio ime Mefail. Prezime je zadržao. Prilikom prelaska u islam, ljudi obično ostavljaju prezime, a menjaju lično ime - Milani i Zorani postaju Mefaili i Muhamedi, Zorice i Milice postaju Fatime i Sabihe...

Nenad Ristić, star 42 godine, u islam je prešao pre osam meseci. Ime nije menjao. Diplomirani je istoričar, ali radi u turizmu, otac sedamnaestogodišnjeg sina, razveden. U petnaestoj godini je kršten u pravoslavnoj crkvi, To je, kaže, bila i njegova volja i volja njegove porodice. Do studija je živeo u rodnom Vladičinom Hanu, poslednjih dvadeset i nešto godina stanovnik je Beograda. Ovo je njegova priča:

„Do devedesetih godina prošlog veka odnos prema muslimanima na jugu Srbije bio je krajnje tolerantan, gotovo indiferentan. A od devedesetih, posle propagande, ratova i svega, to se menja nagore. Slučajno sam iz etnički mešovite porodice - majka mi je Bugarka, otac Srbin, preci su mi, dakle, rasejani širom Balkana, pa mi nije usađeno u toj meri 'Srbin pa Srbin'. Znae, brak između Bugarke i Srbina na jugu Srbije, zbog svega što se dešavalo tokom Prvog i Drugog svetskog rata, isto je kao i brak između Hrvatice i Srbina 1945. godine!

Tokom studija na Odeljenju za istoriju Filozofskog fakulteta u Beogradu neprestano sam se sretao s različitim religijama. Na kraju krajeva, ako hoćete da se bavite naukom, vaša je obaveza da se upoznate s različitim verskim tekstovima i knjigama. Docije, počeo sam da radim kao turistički vodič i tako sam upoznao muslimanski svet, radio sam u Turskoj i Egiptu. Kad ste u Srbiji, bez obzira na okruženje u kojem odrastate, ne možete da izbegnete izvesna predubeđenja. Tako je bilo i sa mnom. Tek u neposrednom susretu s

ljudima čija je religija islam vidite da je njihov način života drugačiji nego što ste mislili i shvatite da neke stvari prihvatate.

Foto: Srpski muslimani; Autor: Dado Đilas

Ne mogu da izdvojim jedan trenutak i kažem - e, tada sam odlučio da pređem u islam! To je proces, trajao je nekoliko godina. Nisam u tom periodu često išao u crkvu, ali odlazio sam, tražio sam put ka Bogu i poredio verske tekstove. Znao sam, u Beogradu ima mnogo takvih kao što sam ja, koji dobro iščitaju sve što u Starom i Novom zavetu i Kuranu piše, kojima za to nisu potrebni tumači i, kada nađu svoju istinu, ono za šta misle da je pravo, kada su potpuno ubeđeni, tada odlučuju da promene veru. Tako i ja, kad sam došao do tačke da sam shvatio o čemu se tu radi, odlučio sam.

Moj prelazak u islam zapravo je pomirenje s Bogom i prelazak na pravi put. Teško je to u današnjem potpuno racionalnom svetu objasniti. To je zapravo dubok poriv u samom čoveku da nađe mir s Bogom i, samim tim, mir sa samim sobom.

Uradio sam to u zrelih godinama, ne iz mladalačkog hira. I imao sam potpuno sređen život tada, ni od čega nisam bežao. Od supruge, programera, razveo sam se sedam godina ranije, pa religija ni na koji način nije imala veze s tim. Imamo dete koje nas i dalje

povezuje, ali i sopstvene živote. Bivša supruga nije komentarisala moju odluku, a sin je, kad sam mu saopštio, samo rekao: 'Dobro.' Da je to samo moja stvar. Kod nas u porodici, ako imaš problem, svi skačemo da pomognemo, a ostatak života samo je tvoj.

Ja sam potpuno slobodan i svestan sebe i ničija reakcija mi nije bitna.

Moji najbolji prijatelji su ekstremni navijači Crvene zvezde, sa svim pozitivnim i negativnim značenjem toga. Oni su bez rezerve prihvatili moju odluku. Rekli su: 'Ako je to tvoja odluka i ako te to zadovoljava, onda je u redu!' Jer ja i dalje ostajem onaj isti Nenad Ristić, ista sam ona ličnost, ne menjam se. I to je to.

Ako prelazite u islam kao svesna osoba, ako ste svesni u šta idete, nećete se ekstremno promeniti, nećete postati tamo neki bombaš ili bilo šta...

Svi moji prijatelji znaju, ja sam im rekao, i sada se šalimo na račun toga - u Srbiji je većina ljudi otvorena, tolerantna, prihvata novo i drugačije, ali je pogrešna slika stvorena na osnovu ponašanja manjeg, ekstremnog njenog dela.

Znam još nekoliko osoba sličnih meni, ali oni islam ne praktikuju otvoreno, ne eksponiraju se. Dvojica su lekari, ima pravnika... To su ljudi svesni sebe, ostvareni na svaki mogući način. Imam i jednu dobru prijateljicu, viđamo se ili se bar čujemo svakog dana. Veći je musliman od mnogih koji su rođeni u toj veri, bolje poznaje Kuran i ostale verske tekstove, ali ona nije i formalno prešla u islam. Kaže: 'Ne treba mi niko između mene i Boga!' Ona je dublje u islamu nego mnogi koji se klanjaju u džamiji. Ne pokriva lice, živi normalno.

Problem na Balkanu predstavlja izjednačavanje nacije s religijom. Vama se, kao pripadniku određene nacionalne grupacije, nameće i određeno versko ubeđenje, što je velika greška i nema uporište u stvarnosti. Ja ostajem Srbin, samo sam Srbin islamske veroispovesti. Ne menjam ni svoj nacionalni, ni lični identitet zbog toga što sam našao svoj put. Naravno, možda se ispostavi da sam pogrešio, dozvoljavam, načelno, i tu mogućnost. Ali, odluka je moja i sada je ovako.

Promenio sam način ishrane, i mogu da vam kažem da mi ništa ne nedostaje. Nisam učio arapski jezik, ne znam ga, poznajem samo ono nekoliko fraza neophodnih za praćenje molitve. Uostalom, Bog ne govori arapski, on govori sve jezike. Zbog posla ne stižem da klanjam svih pet puta dnevno. Klanjam dva-tri puta i petkom obavezno. Kad uđem u džamiju i klanjam, osećam se odlično!"

Foto: Srpski muslimani; Autor: Dado Đilas

GNEV I KAJANJE

Ima li u Srbiji bilo ko razlog da se pribojava prelaska iz pravoslavlja u islam?

Bez obzira na statistički gotovo zanemarljiv broj konvertita, svaka „izgubljena ovca“ neprijatna je činjenica za Srpsku pravoslavnu crkvu i Katoličku crkvu. Valjda zato Informativna služba SPC ni posle mesec dana nije odgovorila na molbu za razgovor na ovu temu. Što, naravno, ne znači da ih tema ne zanima.

Na blogu Misionarskog centra SPC objavljen je intervju s jednim ruskim teologom na ovu temu.

Prvi deo odgovora je u pomirljivom tonu: „U lični izbor, u principu, nije moguće mešati se. Crkva tuguje zbog ljudi koji su napustili Hrista Spasitelja i otišli u neku drugu religiju, između ostalog i u islam, jer smatra da je njihov izbor pogrešan. Međutim, to ne spada u aktuelne crkvene probleme jer je ta pojava marginalna.“

U nastavku odgovora, međutim, onima koji iz hrišćanstva pređu u islam, odnosno „odreknu se Hrista“, citira se Jevanđelje po Jovanu: „Ko vjeruje u Sina, ima život vječni; a

ako je neposlušan Sinu, neće vidjeti života, nego gnjev Božji ostaje na njemu.“

U novinskim arhivama mogu se, slične ovim, naći i izjave velikodostojnika Katoličke crkve. Dosta mrzovoljno, portparol Hrvatske biskupske konferencije don Anton Šuljić na ovu temu izjavio je: „Mi nemamo statistiku koja bi govorila o takvu kretanju unutar crkve u Hrvatskoj, niti znamo za takvu pojavu.“

A don Anđelko Kaćunko, kancelar Vojnog ordinarijata, prokomentarisao je: „To je sve neki novi trend. Prije su vjernici išli u Jehovine svjedoke, a sada idu u muslimane. Što reći nego sretno im bilo, ali neka zapamte da bježe od izvora. Pokazalo se da se ipak prije smrti većina njih vrati pod okrilje Katoličke crkve jer uvide da su bili zavedeni od krivih učitelja. Podlegli su raznim napastima.“

Foto: Srpski muslimani; Autor: Dado Đilas

Tehnički, prelazak u islam je jednostavan čin. Izgovarajući u prisustvu dva svedoka-muslimana reči: „Sami Bog jeste Bog, priznajem i svedočim, a Muhamed mu je sluga poslani“ osoba postaje musliman, odnosno muslimanka. Uz ovo, potrebno je da se novi vernik simbolično okupa i tako skine fizičku i duhovnu nečistoću sa sebe.

Pravila su takva da uzimanje islama kao nove vere bude što lakše, pa ovaj obred čak ne

mora da bude izveden u džamiji.

Nema rasnog ili etničkog preduslova da čovek bude musliman, kao što se ne zahteva poznavanje islama - računa se da će osoba koja prihvati islam imati dosta vremena da nauči više o svojoj veri.

Islam u svoje okrilje prima čak i one koji nisu sigurni da mogu da se pridržavaju svih pravila koje nova religija nameće: izbegavanje svinjetine i alkohola, redovne molitve, pokrivanje glave maramama za žene... Smatra se da će vremenom izmeniti svoje ponašanje. U jednom uputstvu za uzimanje islama kaže se: „Vjernik može, milošću Božjom, biti primljen u raj bez obzira na grijehe koje je počinio. S druge strane, nevjernik, onaj koji obožava nešto ili nekog mimo jedinoga i pravoga Boga, bit će poslat u vječni pakao.“

Za slučaj da novi vernik očekuje negativnu reakciju porodice ili prijatelja, savetuje mu se da islam praktikuje u tajnosti dok se okolnosti ne promene.

Islam od vernika traži da se briju, krata brkove, režu nokte, uklanjaju malje ispod pazuha i sa stidnih delova tela i da budu obrezani, ali se sve to ne smatra obaveznim.

A novom verniku se, kad uzme islam, svi prethodni gresi, ma koliko bili veliki ili mali, brišu. On postaje poput novorođene bebe, čist je i slobodan od greha. Na novom je početku.

Foto: Srpski muslimani; Autor: Dado Đilas

KORIST

Ističući da najveći broj osoba ne bira svoju veroispovest, baš kao ni državljanstvo, već usvaja religijska shvatanja okoline u kojoj odrasta, socijalni psiholog i profesor na beogradskom Filozofskom fakultetu dr Dragan Popadić kaže da se češće dešava da ljudi na osnovu kasnijih životnih iskustava postanu religiozni ili prestanu da budu religiozni, nego da promene konfesiju kojoj pripadaju.

„Zašto neki ljudi svojom voljom jednu religiju zamene drugom a da nisu promenili sredinu u kojoj žive? Pošto je reč o veri, ne mislim da uzrok ove promene leži u sferi racionalnog, u argumentima oko čije se tačnosti, odnosno netačnosti, može raspravljati, na primer, u uverenju da je učenje jedne tačnije od učenja druge vere. Pre će biti da se radi o uzrocima koji su neracionalni i koji proističu iz snažne potrebe za korenitom izmenom vlastitog života.

Pošto se radi o religioznim ljudima, možda je religiozni doživljaj, koji je svemu davao smisao i koji je bio izvor osećanja ispunjenosti, utehe i duševnog spokojstva, izgubio raniju snagu i životnost, možda su ritualizovani obrasci religijske prakse prestali da proizvode osećanje Božjeg prisustva, pa se od religijske konverzije očekuje da obnovi autentičnost religioznog iskustva, poništi umrtvljujuće dejstvo rutine, donese sve one blagodeti koje, toliko puta u životu, očekujemo od svakog novog početka. Možemo samo da nagađamo. U svakom slučaju, sigurno je samo da ne postoji isti odgovor za sve ljude, a skoro isto toliko je sigurno i da ono što ljudi naknadno navode kao razlog ne mora biti stvarni uzrok jer je kasnije naveden razlog često samo naknadna racionalizacija ponašanja čiji uzroci i motivi koji su ga pokrenuli i samom akteru ostaju skriveni“, kaže dr Popadić.

Muhamed Hamdi Jusufspahić napominje da prelazak iz neke druge religije u islam u Srbiji i među Srbima nije česta pojava, dodajući da ima i slučajeva kajanja i vraćanja u prvobitnu veru, najčešće u slučajevima kad se islam uzima iz koristi, zbog sklapanja braka, zbog vize ili neke druge pogodnosti.

I kaže još:

„Hm, pravoslavlje, krivoslavlje? Ko je pravoveran, odnosno pravoslavan - muslimani, hrišćani, judaisti ili neki drugi, može da presudi, i presudiće, samo Gospod Bog.“

PIŠE **Momčilo Petrović**

FOTO **Dado Đilas**